OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kirje

5.9.2023

VN/868/2023
VN/868/2023-OKM-11

Eduskunnan talousvaliokunta

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto talousvaliokunnalle: E 174/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Vihreän kehityksen ohjelman teollisuussuunnitelma: EU:n hiilineutraali teollisuus kehityksen kärkeen

Eduskunnan talousvaliokunta on antanut opetus- ja kulttuuriministeriölle tilaisuuden lausua asiakohdassa mainitusta komission tiedonannosta. Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Osaava työvoima

Osaavan työvoiman saatavuus on noussut komission aloitteissa keskiöön viime aikoina. Puhtaan siirtymän ja raaka-aineiden alan lisäksi osaajien saatavuus on noussut EU-agendalla esiin koskien myös mm. kyberturvallisuutta, akkuteollisuutta, digitaalisia taitoja, opettajien osaamista sekä esimerkiksi avaruusalaa. Osaamisen vahva rooli EU:n elinkeino- ja innovaatioteemoissa on Suomelle tärkeää ja kannatettavaa.

Komissio näkee, että osaajista tullaan käymään kovaa kilpailua ja teollisuuden tuottavuus, eurooppalaisten yhteiskuntien vauraus sekä ilmastotavoitteiden saavuttaminen riippuvat kyvystä pitää kiinni ja houkutella työntekijöitä. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että EU:n tasolla kiinnitetään huomiota eri toimialojen ja väestöryhmien osaamistarpeisiin. Puhtaan ja digitaalisen siirtymän osalta keskeistä on tarkastella, mitä konkreettisia vaikutuksia sillä on ammatti- ja elinkeinorakenteeseen, ja millaisia muutoksia tämä tuo koulutukseen ja oppimisympäristöihin. Koulutuksen ja tutkimuksen vahvan yhteistyön korostaminen on erittäin tärkeää.

Nettonolla teollisuusakatemia

Komissio aikoo ehdottaa perustettavaksi nettonolla teollisuusakatemioita (net-zero industry academies) joiden tarkoitus on keskittyä osaamisen lisäämiseen ja päivittämiseen puhtaan siirtymän kannalta strategisilla teollisuudenaloilla, kuten raaka-aineissa, vety- ja aurinkoteknologioissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että akatemioiden koulutustarjonnassa on otettava huomioon, että kaiken koulutuksen, erityisesti korkeakoulutasolla, tulee perustua tutkimukseen. Koulutustuotteiden sisältö ja koulutuksen tuottamat pätevyydet on oltava selkeitä ja läpinäkyviä tietoja koulutuksiin osallistuville.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että koulutusjärjestelmät, koulutustarjonta ja koulutuksen kehittäminen ovat jäsenmaiden kompetenssissa. Työmarkkinoiden nopeat osaamistarvemuutokset tarvitsevat tutkintoon johtavan koulutuksen rinnalla myös dynaamisempaa koulutustarjontaa ja oppimismahdollisuuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö näkee, että uusien rakenteiden sijaan olisi hyödyllisempää kehittää koulutuksen sisältöjä ja saavutettavuutta digitalisaatiota hyödyntämällä. Jo olemassa olevia digitaalisia alustoja ja strategisia yhteistyömuotoja, instrumentteja ja käytäntöjä - kuten Eurooppalaiset yliopistot tai Ammatillisen koulutuksen huippuyksiköt – voisi hyödyntää. On tärkeää viestiä komissiolle, että akatemioiden tuottamien koulutuspalveluiden hyödyntäminen on jäsenmaissa vapaaehtoista.

EU:n osaamisreservi

Komissio aikoo myös tehdä ehdotuksen EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tutkintojen tunnustamisesta. EU:n osaamisreservillä voidaan sujuvoittaa kansainvälistä rekrytointia ja työvoiman liikkuvuutta EU:ssa. Tässä yhteydessä on huomioitava, että silloin kun on kyse säännellyn ammatin harjoittamisesta jäsenvaltiossa, tapahtuu kolmansissa maissa suoritettujen tutkintojen tunnustaminen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toimesta kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tästä syystä säänneltyihin ammatteihin liittyvän liikkumisen sujuvoittamiseen EU-tasolla on käytettävissä vain rajoitetusti keinoja. Komissio on antamassa suosituksen kolmasmaalaisten tutkintojen tunnustamisesta (*Recommendation on recognition of third country qualifications*) ja se tullaan komissiolta saatujen tietojen mukaan hyväksymään todennäköisesti loka-marraskuussa (2023). Kyseessä on suositus, eikä sillä täten ole suoria vaikutuksia jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön koskien kolmasmaalaisten tutkintojen tunnustamista.

Rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä komission tiedonannossa esille nostettua tarvetta ja komission tarjoamaa tukea elinkeinoelämälle osaamisen kehittämisen rahoittamiseen. Koulutustarjonnan yhteiskehittäminen elinkeinoelämän ja sidosryhmien kanssa mahdollistaa koulutuksen osuvuuden vihreän siirtymän teollisuuden tarpeisiin. On tärkeää hyödyntää täysimääräisesti EU:n rahoitusohjelmien tarjoamat mahdollisuudet osaamisen kehittämisen tukena.

Opetusneuvos Päivi Bosquet

Lisätietoja:

Korkeakoulutus, Päivi Bosquet, paivi.bosquet@gov.fi p. 02953 30375

Ammatillinen koulutus, Ulla-Jill Karlsson, ulla-jill.karlsson@gov.fi p. 02953 30141

Tutkintojen tunnistaminen, Katri Tervaspalo, katri.tervaspalo@gov.fi p. 02953 30084

Liitteet

Jakelu Vastaanottajat

Tiedoksi Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Erityisavustaja Santeri Lohi
Erityisavustaja Emmi Venäläinen
Erityisavustaja Lisa Palm